

Oversigt over særlige påtegninger på aktstykker

31. januar 2024
UPC

Særlige påtegninger på aktstykker, der har bevillingsmæssig konsekvens for finansåret 2023, som ved Finansudvalgets behandling er givet særlige påtegninger.

Særlige påtegninger på aktstykker for 2023 i folketingsåret 2022-2023:

Akt. nr. 65 om sagkyndig bistand til minkvirksomheder

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget har i forbindelse med behandlingen anmodet om at få aktstykket opdelt i to, da det omfatter elementer, der stammer fra to forskellige politiske aftaler. Dels lukningen af minkavl og dvaleordningen for minkerhverv i 2021, hvor SF – som en del af et kompromis – er en del af aftalekredsen, og dels forlængelsen af dvaleordningen til også at gælde i 2022, som skete mod SF's vilje og uden om aftalekredsen for erstatningsordningen. SF noterer sig, at ministeren i svar på spørgsmål 1 har for sikret, at udvidelsen af dvalekompensation til 2022, som SF ikke var enig i, ikke medfører merudgifter til sagkyndig bistand. SF stemmer er den grund for aktstykket, da SF er en del af aftalen om erstatning til minkavlere og selvfølgelig mener, at der skal være sagkyndig bistand til de minkavlere, der måtte gøre brug af det. Det skal dog understreges, at SF stemte imod udvidelsen af dvaleordningen for minkavlere, og at SF mener, at det er en kæmpe fejltagelse, at Socialdemokratiet og højrefløjen genstarter minkavl i Danmark.

Akt. nr. 79 om frivillig indbetaling efter anmodning om tilbagebetaling af varmechecken

Enhedslisten medlem af udvalget bemærker, at EL støtter aktstykket, ligesom EL bakker op om varmechecken. EL bemærker dog, at mange af de heftigt omtalte problemer ved varmechecken kunne have været undgået, hvis man fra politisk hold havde valgt at anvende f.eks. den grønne check som værktøj til at hjælpe hårdt pressede borgere gennem inflationskrisen. EL vil på den baggrund opfordre Folketinget til fremover at holde sig den grønne check for øje, når man f.eks. ønsker at hjælpe folk, der oplever akut pres på deres levegrundlag, som vi desværre har set – og stadig ser – med inflationskrisen.

Akt. nr. 117 om bloktilskud for 2024

Enhedslistens medlem af udvalget mener, at bloktilskudsaktstykket – som afspejler de indgåede aftaler med kommuner og regioner om økonomien for 2024 – ikke i tilstrækkelig grad sikrer, at der er penge til velfærd og sundhed, fordi aftalerne med kommuner og regioner ikke i tilstrækkelig grad tager højde for en række stigende udgifter. Aftalen vil f.eks. tvinge mange kommuner til store nedskæringer

og forringelser. Dette er unødvendigt – særligt i en tid, hvor regeringen har opjusteret det såkaldte finanspolitiske råderum med adskillige milliarder kroner i årene frem mod 2030, som kunne afsættes til bl.a. at undgå forringelse af velfærden i store dele af landet, som aktstykket lægger op til for 2024. På den baggrund stemmer Enhedslisten imod aktstykket.

Alternativets medlem af udvalget bemærker, at Alternativet som udgangspunkt støtter aftalemodellen bag økonomiaftalerne, som består i, at regeringen laver frivillige aftaler med landets regioner og kommuner. Imidlertid mener Alternativet, at årets økonomiaftaler er problematiske af flere årsager. For det første bør grønne investeringer undtages anlægsloftet, hvilket EU-Kommissionen for nylig også har anbefalet Danmark. For det andet bør rammen for serviceudgifter også følge udviklingen i udgifter på det specialiserede socialområde. Herudover mener Alternativet, at budgetloven og deraf økonomiaftalerne generelt bør gentænkes, så rammerne bedre passer til Danmarks økonomiske situation.

Akt. nr. 131 om udgifter til efterkontrol af COVID-19-kompensationsordninger i 2023

Alternativets medlem af udvalget bemærker, at der er tale om relativt store ekstra-udgifter sammenlignet med det forventede udgiftsniveau, som aftalepartierne indgik. Aktstykket er en påmindelse om, at alle Folketingets partier – og særligt den til en hver til siddende regering – bør blive bedre til at integrere implementeringsprocessen i designet af politik.

Akt. nr. 135 om udvidelse af Ukraine-fonden

Alternativets medlem af udvalget bemærker, at Alternativet er ærgerlige over, at partiet er blevet udelukket fra aftalen om Ukraine-fonden, fordi Alternativet ikke er med i forsvarsliget. Alternativet støtter Ukraines frihedskamp.

Akt. nr. 139 om udmøntning af midler i IP35-puljer

Enhedslisten medlem af udvalget bemærker, at EL ville have stemt for støjskærmen, hvis der kunne tages stilling til denne i et særskilt aktstykke. Når støjskærmen imidlertid indgår i samme aktstykke som motorvejsudvidelsen, stemmer EL imod aktstykket.

Akt. nr. 140 om udmøntning af erindringsmønten

Enhedslisten medlem af udvalget bemærker, at man burde ændre den bagvedliggende lovgivning, så en siddende regent ikke kan få del i eventuelle overskud, der måtte følge af udstedelse af erindringsmønter.

Akt. nr. 158 om digital inklusion

SF's medlem af udvalget bemærker, at systemet og teknologien bør være til for borgerne og ikke omvendt. SF er ikke med i aftalen om indsatser for digital inklusion af 27. juni 2023, da SF finder, at man med aftalen forspilder en mulighed for at hjælpe de hundredetusindevis af mennesker, der er digitalt udsatte. SF vurderer således, at tiltagene ikke er tilstrækkelige, ligesom SF er bekymret for risikoen for

vilkårlig retssikkerhed og umyndiggørelse med det kraftige fokus på pårørende og frivillige. SF bemærker, at det isoleret set er positivt, at pårørende får bedre mulighed for at hjælpe, men at digitalt udsatte borgeres retssikkerhed ikke må afhænge af muligheden for at få hjælp fra pårørende, ligesom det understreges, at der kan være tale om meget personlige og private informationer om eksempelvis helbred og strafbare forhold, som borgere ikke nødvendigvis ønsker, deres pårørende skal have indsigt i. SF bemærker endvidere, at Udvalget for Digitalisering og It har sendt digitaliseringsministeren en række anbefalinger om styrkelse af borgerfokus i digitaliseringen af den offentlige sektor, og SF finder det beklageligt, at ministeren ikke har vist villighed til at inddrage disse i arbejdet. SF henviser endvidere til, at en række organisationer i høringssvarene til lovforslag nr. L 98 om fravigelse fra obligatorisk digital selvbetjening klart gav udtryk for et behov for en løsning, som i højere grad imødekommer borgerne, således at borgerne ikke vil være nødsaget til at søge om digital fritagelse hos hver enkelt myndighed, og at Justitia har foreslået at indføre digitalt fripas. SF kan dog støtte aktstykket, men opfordrer kraftigt ministeren til at indkalde til drøftelser om en mere markant og reel styrkelse af borgerfokus i digitaliseringen i den offentlige sektor.

Enhedslisten medlem af udvalget kan tilslutte sig budskaberne i SF's påtegning.

Akt. nr. 172 om udvidelse af indsatsen for udsatte unge med psykiske lidelser i kontanthjælpssystemet via IPS-metoden

Dansk Folkepartis medlem af udvalget bemærker, at DF forventer, at bevillingerne benyttes til faglige initiativer og fagpersonalet, og ikke til administration og administrativt personale.

Akt. nr. 174 om opkvalificeringspuljen på dagtilbudsområdet

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget bemærker, at SF giver tilslutning til aktstykket, men at SF fortsat forholder sig kritiske overfor Børne- og Undervisningsministeren egenrådige beslutning om kriterierne for udmøntning af puljen, som partiet ikke mener vil sikre, at der faktisk bliver uddannet flere pædagoger og pædagogiske assistenter til børnene. Det skyldes, at meritproblematikken ikke er løst, hvilket kan betyde, at langt færre personer vil blive uddannet gennem meritordningen, i en tid hvor kommunerne mangler flere pædagoger.

Samtidig er SF kritiske overfor, at en andel af midlerne må bruges på uformel opkvalificering, og at kommunerne ikke pålægges at have uddannelsesstrategier for at øge andelen af pædagogisk personale.

Enhedslistens medlem af udvalget tilslutter sig SF's påtegning.

Dansk Folkepartis medlem af udvalget bemærker, at DF forventer, at bevillingerne benyttes til faglige initiativer og fagpersonalet, og ikke til administration og administrativt personale.

Særlige påtegninger på aktstykker for 2023 i folketingsåret 2023-2024:

Akt. nr. 28 om videnscenter for fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet

Dansk Folkepartis medlem af udvalget bemærker, at seniorer udgør en vigtig ressource, og at øget fastholdelse af gruppen kan bidrage til at sikre flere hænder på arbejdsmarkedet i Danmark. Det var derfor også en stor prioritet for Dansk Folkeparti, at der med aftalen om finansloven for 2023 blev afsat lidt over 40 mio. kr. over de kommende år til at oprette et nyt videnscenter for fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet.

Akt. nr. 31 om Banedanmarks merudgifter til infrastrukturenergi

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at EL støtter aktstykket, som aftalepart i aftale om ”Infrastrukturplan 2035” af 28. juni 2021. EL finder dog, at man principielt ikke bør finansiere merudgifter på andre områder med midler til den kollektive transport. Et evt. mindreforbrug af midler afsat til den kollektive transport bør i stedet omprioriteres til andre områder med henblik på at forbedre den kollektive transport, hvilket EL fremadrettet vil arbejde for.

Akt. nr. 42 om kompensation af flytningen af STUK og STIL

Alternativets medlem af udvalget opfordrer til, at ressortomlægninger – generelt set – foretages varsomt og med rettidig omhu. Foruden de deraf følgende høje flytteudgifter, kan omlægninger medføre et tumultarisk arbejdsmiljø for embedsværket med risiko for tab af faglig viden.

Akt. nr. 47 om overførsel af midler til handlingsplan mod racisme

Alternativets medlem af udvalget finder det kritisabelt, at regeringen 2 år efter, at midlerne til handlingsplanen mod racisme blev bevilliget, stadig ikke har præsenteret Folketinget for et udspil. Racisme mod etniske minoritetsborgere i Danmark er et udbredt problem, og det er en politisk opgave at prioritere bekæmpelse af racisme.

Akt. nr. 48 om udmøntning af midlerne til Klimaerhvervsskoler i 2023

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at EL kan støtte aktstykket, men at EL går ud fra og kraftigt vil opfordre til, at de midler, der er afsat til at styrke erhvervsuddannelserne i de kommende år, udmøntes bredere til gavn for den grønne omstilling, så de også går til de uddannelser, der ikke får andel i klimaerhvervsskolemidlerne via nærværende aktstykke, herunder til uddannelser indenfor fødevarer og jordbrug og uddannelser på det merkantile område, som også skal understøttes yderligere i at bidrage til den grønne omstilling.

Alternativets medlem af udvalget bemærker, at det er positivt, at reserven til Klimaerhvervsskoler udmøntes bredt frem for – som oprindeligt planlagt – til tre institutioner. Alternativet bemærker i øvrigt, at investeringsrammen for erhvervsuddannelserne er sat op på forslag til finansloven for 2024 sammenlignet med tidligere finanslove, hvilket er nødvendigt, når intentionen er, at særtilskuddet skal anvendes til investeringer i udstyr, som understøtter den grønne omstilling. Ikke desto mindre udgør investeringsrammerne generelt en begrænsning for investeringer i bæredygtig skoledrift.

Akt. nr. 68 om omprioritering til regeringsreserve

Socialistisk Folkepartis, Enhedslistens og Alternativets medlemmer konstaterer, at regeringen med aktstykke 68 flytter penge, der skulle have været brugt til udsatte børn i »Aftalen om Børnene Først« til at finansiere skattelettelser til boligspekulanter. Det kan partierne ikke se fornuften i. At pengene mellemlander på regeringsreserven, virker som et forsøg på at mørklægge, hvad regeringen egentlig gerne vil bruge pengene fra aftalen på.

Aftaleparterne bag »Aftalen om Børnene Først« er ikke blevet inddraget i omprioriteringen. Samtidig indikerer denne omflytning, at finansieringen bag »Aftale om øget tryghed om de nye erhvervsvurderinger« ikke har været på plads, da aftalen blev indgået. Det er ikke en uordentlig måde at føre politik på.

Akt. nr. 74 om finansiering af øgede driftsudgifter i FVST

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at EL stemmer imod, at midler fra Landdistriktsprogrammet 2014-2022, der oprindeligt var øremærket til naturpleje og kvælstofindsatser, anvendes til Fødevarerstyrelsens udgifter til fugleinfluenza eller øvrige husdyrsygdomme eller zoonoser. Ministeriet bør i stedet iværksætte de nødvendige tiltag for, at midlerne under Landdistriktsprogrammet som planlagt kan nå at blive brugt til natur- og kvælstofindsatser. Derudover mener EL, at det bør diskuteres, hvorvidt det fremadrettet bør være statens – og ikke landbrugserhvervets eget ved at forsikre sig mod sygdomme i besætninger – ansvar at bære den økonomiske byrde ved zoonoser, idet produktionsformen med industriel masseproduktion af genetisk ens dyr i sig selv øger risikoen for zoonoser.

Akt. nr. 79 om stigningsbegrænsningen på dækningsafgiften

Enhedslisten medlem af udvalget bemærker, at EL støtter, at små og mellemstore virksomheder ikke bliver uhensigtsmæssigt hårdt ramt af nye, højere ejendomsvurderinger. Dog er den fordelingsmæssige profil i tiltaget uklar. Dertil er konsekvenserne for kommunernes økonomi ikke tilstrækkelig belyst ved aktstykket. Slutteligt mener EL ikke, at der skal anvendes midler fra »Reserve til aftale om Vinterhjælp« til tiltaget, da disse afsatte midler bør gå til pensionister og andre ydelsesmodtagere, der fortsat er hårdt ramt af de høje priser.

Akt. nr. 90 om IDA Krisefacilitet

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget bemærker, at SF finder det besynderligt, at midler som i første omgang er afsat til befolkningen i et af verdens fattigste udviklingslande, nu skal omprioriteres og i stedet gives til Den Internationale Udviklingssammenslutning, hvor de kommer til at tjene et andet formål, end det var hensigten. Udviklingsbistanden og dens udmøntning afklares og specificeres i første omgang på finansloven for 2023, og derfor finder SF det kritisabelt, at disse midler omprioriteres uden at involvere aftalepartierne fra finanslovsaftalen for 2023. SF anerkender dog også behovet for at indtræde i en international klimafond, som kan kompensere befolkninger og lokalsamfund som rammes uproportionelt hårdere af klimaforandringerne. SF havde gerne deltaget i en forhandling om at omprioritere midlerne og vil gerne tilskynde ministeren til at indkalde

aftalepartierne til en forhandling i et lignende senere tilfælde. Med disse bemærkninger kan SF stemme for aktstykket.

Akt. nr. 92 om overførsel af midler fra købmandsordningen til turismeindsatser

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget bemærker, at SF hilser initiativerne om styrkelse af turisme i mindre byer velkomment, men finder det bekymrende, at erhvervsministeren fordeler ubrugte midler fra en politisk aftale uden en reel involvering af aftalepartierne.

Partierne bag aftale om støtteordning for mindre købmænd og andre energiudsatte fødevarerforretninger i små byer ramt af stigende energipriser indgik en aftalen i februar 2023. I december 2023 viser det sig så, at der er ca. 41 mio. kr. tilovers, som erhvervsministeren ønsker at bruge på turismetiltag. Partierne får over weekenden til at tilslutte sig midlernes nye anvendelsesformål.

SF finder det kritisabelt, at ministeriet sender aftalen i høring og ikke lytter til SF's input. SF vil indstille, at man i fremtiden går tilbage til forhandlingsbordet og finder en fælles forståelse for, hvordan overskydende midler fra politiske aftaler anvendes.

SF havde indstillet dette, da ministeriet gjorde opmærksom på, at der skulle ske en omprioritering af midlerne, men dette ønske blev forbigået af erhvervsministeren. SF finder det problematisk, at en politisk aftale ikke respekteres, når uforbrugte midler kan omprioriteres og tildeles uden nye forhandlinger i den politiske aftalekreds.

Akt. nr. 96 om flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark 2023

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at EL er bekymrede for den finansielle holdbarhed af de nye udbud og deres indvirkning på hovedinstitutionernes uddannelsers økonomi, og at ministeriet ikke kan garantere, at de nye udbud er finansielt holdbare, jf. ministerens svar på spørgsmål nr. 1. EL ønsker imidlertid ikke at stå i vejen for de institutioner, som, på trods af EL's bekymringer, vurderer, at de godt kan drive økonomisk og fagligt holdbare udbud.

Akt. nr. 98 om midler til DSI

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget noterer sig, at ministeren ønsker at omprioritere i alt 28,2 mio. kr. til Den Sociale Investeringsfond fra uforbrugte midler på § 15.26.21. Virksomme indsatser for udsatte børn og unge og deres familier og § 15.11.79.56. Reserve til evaluering af det specialiserede socialområde. SF finder det uhensigtsmæssigt, at der ikke i højere grad sikres, at midlerne går til de intenderede formål. SF konstaterer samtidig, at social- og boligministeren ikke har indkaldt partierne bag evalueringen af det specialiserede socialområde (ESS) til drøftelser om udmøntning af midlerne for 2023, trods ministeren ønsker at omprioritere en del af midlerne med nærværende aktstykke. SF konstaterer endvidere, at ministeren parallelt med aktstykke nr. 98 har forelagt Finansudvalget aktstykke nr. 99, hvor ministeren ønsker at udmønte 63,0 mio. kr. fra reserve til evaluering

af det specialiserede socialområde til professionshøjskolerne, og at ministeren heller ikke her har indkaldt aftalekredsen bag evalueringen til drøftelser om udmøntning. SF finder det stærkt kritisabelt, at ministeren ikke reelt har inddraget partierne bag evalueringen af det specialiserede socialområde forud for udmøntningen. Kritikken skal dertil ses i lyset af, at social- og boligministeren også har forelagt Finansudvalget aktstykke nr. 68, hvor ministeren ønsker at overføre 364,3 mio. kr. fra reserven til initiativer ifm. Aftale om Børnene Først til regeringsreserven til helt andre formål og uden forhandlinger med forligskredsen, trods der udestår politiske drøftelser om initiativer i marginen af Børnene Først. SF konstaterer i forlængelse af ovenstående, at der for så vidt angår uforbrugte midler er en væsentlig informationsulighed mellem minister og ministerium på den ene side og eventuelle aftalekredse og Folketingets ordførere på den anden. Folketinget har således markant ringere mulighed for at have overblik over, hvilke puljer og konti der har eller kan forventes at have et mindreforbrug og dermed markant ringere mulighed for indflydelse på brugen af midlerne. Dette er generelt problematisk og særligt problematisk i de tilfælde, hvor der er tale om større beløb afsat i forbindelse med en bestemt aftale eller forlig i en særlig kreds.

SF henviser endvidere til, at partiet har efterspurgt en oversigt over uforbrugte midler i 2023, og at det af bilag 1 fremgår, at der i alt er over 13 mio. kr. alene i uforbrugte puljemidler på socialområdet

SF opfordrer kraftigt til, at der skabes større gennemsigtighed over forbrug og mindreforbrug på Social- og Boligministeriets konti. SF finder samlet set for så vidt angår nærværende aktstykke, at den manglende inddragelse er kritisabel, men at det er at foretrække at de 28,2 mio. kr. udmøntes på socialområdet frem for at blive ført tilbage til Finansministeriet, hvorfor SF kan støtte aktstykket. SF henviser dog til, at midlerne under Den Sociale Investeringsfond bør investeres på en måde, der i videst mulige grad relaterer sig til de oprindelige formål om udsatte børn og unge og deres familier og det specialiserede socialområde og mennesker med handicap.

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at EL finder det stærkt kritisabelt, at ministeren, trods henvendelser, ikke har indkaldt forligspartierne til drøftelse af udmøntningen af midlerne fra Finansloven for 2022 til opfølgning på evalueringen af det specialiserede socialområde. Der har været rigelig med tid til at drøfte brugen af midlerne, og det er utilfredsstillende, at vi derfor står i en situation, hvor vi her allersidst på året skal tage stilling til aktstykker om brug af uforbrugte midler, som vi selv har været med til at afsætte i finanslovsforhandlinger for 2022. EL mener ikke, at midlerne bør bruges på Den Sociale Investeringsfond og stemmer derfor imod aktstykket.

Akt. nr. 99 om ESS

Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget konstaterer, at ministeren ønsker at udmønte 63,0 mio. kr. fra reserve til evaluering af det specialiserede socialområde til professionshøjskolerne. SF har længe arbejdet for at styrke uddannelse og

opkvalificering på det specialiserede socialområde, hvilket der er akut behov for. SF konstaterer dog, at ministeren heller ikke her har indkaldt aftalekredsen bag evalueringen til drøftelser om udmøntning. SF har i forbindelse med aktstykket stillet spørgsmål om, hvorfor ministeren ikke har indkaldt partierne bag evalueringen af det specialiserede socialområde og opfordret ministeren til at indkalde partierne med henblik på drøftelse af fælles udmøntning af midlerne. SF finder det stærkt kritisabelt, at ministeren ikke har indkaldt til sådanne drøftelser og således reelt ikke har inddraget partierne bag evalueringen af det specialiserede socialområde forud for udmøntningen. SF ser samtidig kritisk på, at ministeren med aktstykke nr. 98 samtidig ønsker at omprioritere i alt 28,2 mio. kr. til Den Sociale Investeringsfond fra uforbrugte midler på § 15.26.21. Virksomme indsatser for udsatte børn og unge og deres familier og § 15.11.79.56. Reserve til evaluering af det specialiserede socialområde. Kritikken skal dertil ses i lyset af, at social- og boligministeren også har forelagt Finansudvalget aktstykke nr. 68, hvor ministeren ønsker at overføre 364,3 mio. kr. fra reserven til initiativer ifm. Aftale om Børnene Først til regeringsreserven til helt andre formål og uden forhandlinger med forligskredsen, trods der udestår politiske drøftelser om initiativer i marginen af Børnene Først. SF konstaterer i forlængelse af ovenstående, at der for så vidt angår uforbrugte midler er en væsentlig informationsulighed mellem minister og ministerium på den ene side og eventuelle aftalekredse og Folketingets ordførere på den anden. Folketinget har således markant ringere mulighed for at have overblik over, hvilke puljer og konti der har eller kan forventes at have et mindreforbrug og dermed markant ringere mulighed for indflydelse på brugen af midlerne. Dette er generelt problematisk og særligt problematisk i de tilfælde, hvor der er tale om større beløb afsat i forbindelse med en bestemt aftale eller forlig i en særlig kreds. SF er således stærkt kritisk overfor den manglende inddragelse, men kan støtte at midlerne udmøntes til professionshøjskolerne med henblik udvikling og gennemførelse af uddannelses- og efteruddannelsesaktiviteter af medarbejdere på tilbud på det specialiserede socialområde.

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at EL finder det stærkt kritisabelt, at ministeren, trods henvendelser, ikke har fået indkaldt forligspartierne til drøftelse af udmøntningen af midlerne fra finansloven for 2022 til opfølgning på evalueringen af det specialiserede socialområde. Der har været rigeligt med tid til at drøfte brugen af midlerne, og det er utilfredsstillende, at vi derfor står i en situation, hvor vi her allersidst på året skal tage stilling til aktstykker om brug af uforbrugte midler, som vi selv har været med til at afsætte i finanslovsforhandlinger for 2022. EL mener ikke, at ministerens manglende handling og manglende drøftelser med forligspartierne bag finansloven for 22 skal gå ud over medarbejderne på tilbud på det specialiserede socialområde og deres muligheder for uddannelses- og efteruddannelsesaktiviteter.